

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 567/2024-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov **1/ FARMAKOL spoločnosť s ručením obmedzeným Ľubotice**, Ku ihrisku 4, Ľubotice, a **2/ TATRAN Prešov, spol. s r.o.**, Hollého 3, Prešov, zastúpených JUDr. Jurajom Dziakom, advokátom, Vajanského 26, Prešov, proti postupu Okresného súdu Prešov v konaní sp. zn. 4T/5/2016 takto

rozhodol:

- Postupom Okresného súdu Prešov v konaní sp. zn. 4T/5/2016 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Okresnému súdu Prešov **prikazuje** v konaní sp. zn. 4T/5/2016 konať bez zbytočných prietahov.
- Sťažovateľovi 1 **priznáva** finančné zadosťučinenie **2 500 eur** a sťažovateľovi 2 finančné zadosťučinenie **3 500 eur**, ktoré **je** Okresný súd Prešov **povinný** zaplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Okresný súd Prešov **je povinný** nahradiť sťažovateľom trovy konania **713,96 eur** a tieto zaplatiť ich právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 27. septembra 2024 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom okresného súdu v trestnom konaní s tým, že okresnému súdu bude prikázané konať

bez zbytočných prietáhov a sťažovateľovi 1 bude priznané finančné zadosťučinenie 5 000 eur a sťažovateľovi 2 finančné zadosťučinenie 8 000 eur.

II.

2. V trestnom konaní za trestný čin poškodzovania veriteľa si v januári 2015 sťažovateľ 1 proti obvinenému uplatnil náhradu škody 20 000 eur a sťažovateľ 2 náhradu škody 190 000 eur. Obvinenie bolo vznesené v auguste 2014 a na obvineného bola v januári 2016 na okresnom súde podaná obžaloba. Okresný súd o obžalobe rozhodol rozsudkom z augusta 2016, ktoré však bolo zrušené uznesením krajského súdu z decembra 2016 a spis sa okresnému súdu vrátil v apríli 2017. V priebehu rokov 2017 až 2019 okresný súd nariadil 12 termínov hlavného pojednávania, z ktorých bolo niekoľko zrušených, no o obžalobe znova rozhodol rozsudkom z júla 2019. I tento rozsudok bol uznesením krajského súdu z januára 2020 zrušený a spis sa okresnému súdu vrátil v júli 2020.

3. Okresný súd následne v decembri 2020 nariadil hlavné pojednávanie na 8. apríl 2021, ktoré však pre pandémie odročil na 29. jún 2021. I následné termíny hlavného pojednávania boli odročené a okresný súd uznesením z mája 2022 do konania pribral znalecký ústav, ktorému spis predložil v júni 2022 s tým, že znalecký posudok má vypracovať do 13 mesiacov. Okresný súd v januári 2024 urgoval znalecký ústav na vypracovanie posudku. K tomu nedošlo a v novembri 2024 okresný súd znaleckému ústavu uložil pokutu.

III.

4. Sťažovatelia zdôrazňujú, že trestné konanie nie je ani po desiatich rokoch od vznesenia obvinenia skončené a o obžalobe sa koná takmer deväť rokov. Pripúšťajú určitú skutkovú náročnosť veci, ktorá vyplýva z toho, že v konaní boli zabezpečené znalecké posudky a aj v konaní na okresnom súde bolo nariadené kontrolné znalecké dokazovanie. Následne hodnotia postup okresného súdu a osobitne zvýrazňujú, že k zrušeniu jeho rozsudkov došlo pre ich nedostatočné odôvodnenie. Okrem toho lehota na vypracovanie kontrolného znaleckého posudku uplynula ešte v júli 2023 a posudok doteraz nie je vypracovaný. Návrh na priznanie finančného zadosťučinenia odôvodňujú výškou uplatnenej škody, ktorej priznanie závisí od rozhodnutia v trestnom konaní.

5. Okresný súd k ústavnej sťažnosti uviedol, že spis nemôže zaslať, keďže je na znaleckom ústave. Poukázal na to, že vec je skutkovo zložitá z dôvodu odstraňovania rozporov znaleckých posudkov. Okrem toho poukazuje na dôvodnosť zrušenia niektorých termínov hlavného pojednávania z dôvodu zdravotného stavu obžalovaného a opatrení počas pandémie. Podľa okresného súdu v konaní nedošlo k jeho neefektívnej a nesústreďenej činnosti.

IV.

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02).

7. Význam veci pre sťažovateľov vyplýva z toho, že majú postavenie poškodených veriteľov v trestnom konaní, v ktorom si uplatnili pomerne vysokú náhradu škody. Je zřejmé, že táto trestná vec sa vyznačuje určitou mierou skutkovej náročnosti, čo sa prejavuje v tom, že okresný súd musel nariadiť kontrolné znalecké dokazovanie znaleckým ústavom. K tomu však treba uviesť, že tomu predchádzali dve zrušenia rozsudkov okresného súdu z dôvodu ich nedostatočného zdôvodnenia. Práve táto skutočnosť rozhodujúcim spôsobom prispela k tomu, že o obžalobe a o uplatnených nárokoch sťažovateľov na náhradu škody v trestnom konaní po uplynutí takmer deviatich rokoch od podania obžaloby nie je právoplatne rozhodnuté. Hoci okresný súd rozhodol dvoma rozsudkami, nariadil a vykonal množstvo hlavných pojednávaní, namietané konanie nie je ani po deviatich rokoch od podania obžaloby právoplatne skončené. Ústavná sťažnosť je tak dôvodná, a preto bolo vyslovené, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu ústavných práv sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a ich práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote. Zároveň bolo podľa čl. 127 ods. 2 ústavy okresnému súdu prikázané, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov.

8. Nemožno súhlasiť s okresným súdom, že nedošlo k jeho nesústreďenej činnosti. Za takúto okolnosť možno považovať aj zrušenie jeho dvoch rozhodnutí a to, že po zrušení posledného rozsudku k nariadeniu kontrolného znaleckého dokazovania došlo až po uplynutí takmer dvoch rokov od zrušenia druhého rozsudku okresného súdu. Tak tomu bolo práve v období pandémie, ktorá významne nebránila tomu, aby mohlo byť skôr nariadené a vykonané kontrolné znalecké dokazovanie. Od zrušenia druhého rozsudku okresného súdu tak už uplynuli viac ako štyri roky.

9. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany základného práva v prípadoch, v ktorých k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia (IV. ÚS 210/04). Tak je tomu aj v tomto prípade, v ktorom rozhodujúcim faktorom pri zistení porušenia ústavných práv sťažovateľov bola neefektívna činnosť okresného súdu. S prihliadnutím na celkový postup okresného súdu a význam veci pre sťažovateľov, ktorý vyplýva z výšky nimi uplatnenej náhrady škody, bolo podľa čl. 127 ods. 3 ústavy sťažovateľovi 1 priznané finančné zadosťučinenie 2 500 eur a sťažovateľovi 2 priznané finančné zadosťučinenie 3 500 eur s tým, že vo zvyšku sa ich návrhu nevyhovuje.

10. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľov odôvodňuje, aby im okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov úplne nahradil trovy konania, ktoré im vznikli zastúpením advokátom. Ich výška bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, čo za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti 2 x 343,25 eur) s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 13,73 eur) predstavuje 713,96 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. novembra 2024

Robert Šorl
predseda senátu